

KAREL VAN HULLE

Het IAB ontmoet naar gewoonte personaliteiten uit de economische, politieke en academische wereld. In het kader van die ontmoetingen hadden voorzitter Johan De Leenheer, ondervoorzitter Guy Stevens en secretaris-generaal Philip Van Eeckhoute een onderhoud met de heer Karel Van Hulle, Head of Unit bij de Europese Commissie. Karel Van Hulle, die belast is met de harmonisatie van de boekhouding in Europa, antwoordt op onze vragen over de toepassing – in 2005 – van de internationale IAS-boekhoudnormen. Hierna leest u de belangrijkste punten van zijn verklaringen.

IAB : Waarom heeft de Europese Commissie gepleit voor en aangedrongen op de toepassing van de IAS-normen? Tot enkele jaren geleden had het grote publiek nog nooit gehoord van die normen?

IAS-normen:

Karel Van Hulle : Ik zou dit willen nuanceren. De IAS-normen zijn het resultaat van een gedachtegang die in de Commissie begonnen is in het begin van de jaren 90. En dat om een zeer eenvoudige reden: de kapitaalmarkten werden alsmaar belangrijker en de Europese ondernemingen deden er hoe langer hoe meer een beroep op. Kortom, de behoefte aan kapitaal deed zich goed voelen, met name vanwege de openstelling van Oost- en Midden-Europa en de investeringen die er nodig werden. Bovendien heeft de oprichting van de monetaire unie de naleving van de strenge Maastrichtcriteria vereist, wat tot gevolg had dat de meeste lidstaten publieke ondernemingen moesten privatiseren en dus een beroep doen op de kapitaalmarkt om die Maastrichtcriteria te kunnen naleven. Al die elementen en nog vele andere hebben ertoe bijgedragen dat de Europese

ondernemingen alsmear meer een beroep doen op de kapitaalmarkten. In die tijd moesten die ondernemingen een dubbel spel spelen met de jaarrekeningen: een wettelijk spel en een spel opgelegd door de financiële markten. Eigenlijk zou dat geen problemen hebben gesteld indien de financiële analisten tevreden waren geweest de ondernemingen alleen op te leggen bijkomende informatie openbaar te maken, maar dat was niet het geval. Die financiële analisten, die in de Verenigde Staten waren opgeleid, eisten een volledige revisie van die jaarrekeningen om een internationale vergelijking mogelijk te maken. Om die reden had de Commissie een eerste mededeling bekendgemaakt in 1995 met het oog op de uitwerking van een nieuwe strategie op het vlak van de harmonisatie van de boekhouding. In die tijd hadden we de lidstaten voorgesteld om het de grote Europese ondernemingen (global players) mogelijk te maken hun geconsolideerde rekeningen niet langer op grond van de nationale wetgeving op te stellen, maar op grond van de IAS-normen (of US GAAP), op voorwaarde dat die normen niet strijdig waren met de Europese boekhoudkundige richtlijnen.

IAB : Hebben de lidstaten die aanbeveling opgevolgd?

harmonisatie nodig is, ten minste voor de beursgenoteerde ondernemingen. Om precies te zijn is het in 1998 dat de Commissie een actieplan bekendgemaakt heeft waarin we voorstelden de IAS-normen op te leggen voor de geconsolideerde rekeningen van alle Europese beursgenoteerde bedrijven. Dat heeft geleid tot een nieuwe mededeling van de Commissie die gepubliceerd is in juni 2000 waarin we duidelijk onze wil te kennen geven de toepassing van de IAS-normen op te leggen. Dat alles heeft geleid tot de uitwerking van een voorstel tot verordening die we in februari 2001 hebben gepubliceerd en die momenteel voor de Raad en het Europees Parlement ligt. Dat is de politieke logica die achter de IAS-normen schuilt. Wat voor uw leden belangrijk is, is dat dat alles niet uit de lucht valt. Er is een samenhang en er bestaan precieze redenen die geleid hebben tot de toepassing van de IAS-normen.

IAB : Sommigen denken dat de oplegging van de IAS-normen enigszins een erkenning van de Angelsaksische invloed vormt. Het is met andere woorden een mislukking voor de Europeanen die er niet in geslaagd zijn hun eigen model op te leggen.

Karel Van Hulle : Weet u, bij de Commissie moet je vooral naar de toekomst kijken. Ik geef toe dat we de strijd in het

voor morgen?

Karel Van Hulle : In 1995 waren er 7 lidstaten die de aanbeveling hebben opgevolgd, waaronder trouwens België, dat sinds 1996 en 1997 dankzij het optreden van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN) en van de Commissie voor Bank- en Financien (CBF), talrijke Belgische ondernemingen heeft toegelaten hun geconsolideerde rekeningen op te stellen op grond van een verschillend boekhoudkundig systeem dan het Belgische. Die IAS-normen waren immers niet in strijd met de Europese richtlijnen.

IAB. : Tot die tijd sprak men enkel van aanbeveling, terwijl we ons tegenwoordig in een fase bevinden die zou moeten uitmonden in de verplichting de IAS-normen toe te passen. Waarom die verandering?

Karel Van Hulle : Met de euro is het noodzakelijk om uiteindelijk tot een eengemaakte financiële markt te komen en in die context is het duidelijk dat een boekhoudkundige

verleden hebben verloren. Maar waarom? Omdat de Europeanen van nature uit niet geneigd zijn om met elkaar te praten, samen te spelen. Ik zou zeggen dat de Europeanen helaas eerder geneigd zijn met elkaar in de clinch te gaan en dat ook op het vlak van de boekhouding. Het is eigenlijk het verzet van meerdere lidstaten tegen een verder doorgedreven harmonisering dat aan de basis ligt van het falen van een Europees alternatief. Het valt te betreuren, maar het is zo. Ik ben echter optimistisch: het is niet omdat we een strijd verloren hebben, dat we de oorlog verloren hebben. Het is nu aan ons om te laten zien dat we de strijd opnieuw kunnen winnen.

IAB. : Waarom wil men de IAS-normen alleen aan de beursgenoteerde vennootschappen opleggen? En waarom alleen aan de Europese ondernemingen en niet de Amerikaanse bijvoorbeeld? Is het niet te beperkt?

Karel Van Hulle : Al die beperkingen hebben uiteraard een reden. Maar laten we ze een voor een overlopen:

"In ieder geval zal ik elk initiatief steunen dat in de richting van een gemeenschappelijke basis gaat met specialisaties al naar gelang men bedrijfsrevisor, accountant of belastingconsulent is. Het is de weg naar de toekomst en ik denk dat het IAB een uitstekende keuze heeft gemaakt door zich op die weg te engageren. Ik kan het daardoor alleen maar feliciteren!"

waarom de Europese ondernemingen en niet de Amerikaanse? Aangezien we de Amerikanen vragen dat ze onze Europese ondernemingen toelaten op de beurs in de Verenigde Staten als ze de IAS-normen toepassen en niet de US GAAP, is het duidelijk dat wijzelf niet a contrario aan de Amerikaanse ondernemingen de toepassing van de IAS-normen in Europa opleggen. Je moet logisch blijven en weten wat je wilt. Waarom dan het toepassingsveld van de IAS-normen beperken tot alleen de beursgenoteerde vennootschappen? Wel omdat die normen er zijn om de oprichting van een eengemaakte Europese markt te vergemakkelijken. Ik voeg er terloops aan toe dat de oprichting van die markt synoniem zal zijn voor een lagere kapitaalkost voor de ondernemingen. Hoewel de berekening niet eenvoudig is, wordt die kostendaling geschat op 1%, wat neerkomt op verschillende miljarden euro's. Ook al is het duidelijk dat in de eerste plaats de beursgenoteerde bedrijven gevisieerd zijn, we hebben in onze mededeling duidelijk aangegeven en het al herhaald bij de lidstaten dat zij de mogelijkheid hebben de verplichting of optie voor de IAS-normen uit te breiden

naar de niet-beursgenoteerde vennootschappen. Waarom? Omdat in sommige lidstaten de boekhoudwetgeving een geheel vormt. Er is nog een derde beperking: waarom zijn de IAS-normen beperkt tot de geconsolideerde rekeningen? Ook op die vraag is het antwoord eenvoudig: die beperking vindt haar oorsprong in het feit dat in meerdere lidstaten, waaronder België, er een zeer nauwe band bestaat tussen de statutaire jaarrekening en fiscale rekeningen. Die band bestaat niet op het niveau van de geconsolideerde rekeningen. Om die reden hebben we gedacht dat we vooruitgang konden boeken in de harmonisatie door de IAS-normen alleen op te leggen voor de geconsolideerde rekeningen.

IAB : Denkt u dat de K.M.O.'s ook gebruik kunnen maken van de IAS-normen of moeten die worden voorbehouden voor de grote ondernemingen?

Karel Van Hulle : Ik denk dat men duidelijk moet zijn: de IAS-normen zijn niet aangepast aan de noden van de K.M.O.'s. Het is duidelijk dat die internationale normen zeer gedetailleerd en zeer ingewikkeld zijn, en vooral dat ze het levenslicht hebben gezien om aan de behoeften van beursgenoteerde vennootschappen te beantwoorden. Niettemin is het duidelijk dat een K.M.O. die op de beurs genoteerd zou zijn – en die bestaan – ook de verplichting heeft de IAS-normen toe te passen. Sommigen hebben zich afgevraagd of die beursgenoteerde K.M.O.'s niet moesten worden

vrijgesteld? We hebben daarop negatief geantwoord, want wat voor de investeerders telt, is niet zozeer de omvang van de onderneming, maar wel de informatie die openbaar gemaakt wordt. Denk maar aan al die dot.com-bedrijven die hun droom voor werkelijkheid hielden en cijfers openbaar hebben gemaakt die met niks tastbaars overeenkwamen. Indien hun rekeningen opgesteld geweest waren volgens de IAS-normen, hadden ze niet een soort van blauwe lucht kunnen verkopen aan de investeerders. Maar als de vraag is of de IAS-normen nuttig kunnen zijn voor de K.M.O.'s, is het antwoord affirmatief. Maar ook in deze

Met de euro is het noodzakelijk om uiteindelijk tot een eengemaakte financiële markt te komen en in die context is het duidelijk dat een boekhoudkundige harmonisatie nodig is

materie moeten we ons beraden en een passend kader zoeken voor de K.M.O.'s. De IAS-normen als zodanig opleggen aan de K.M.O.'s zou geen zin hebben, want sommige van deze normen zijn zeer complex en te zwaar voor een K.M.O. om te beheren. We zullen over dit onderwerp dus moeten blijven nadenken.

IAB : De IAS-normen willen opleggen is één zaak, de concrete uitvoering is een andere. Denkt u dat de accountants in België er voldoende voor opgeleid zijn?

Karel Van Hulle : In dit stadium zijn er twee vaststellingen. De eerste is dat het niet gemakkelijk is om de IAS-normen onder de knie te krijgen. Dat geldt voor om het even welke deskundige. Zowel in België, Duitsland of Frankrijk heeft zich slechts een minderheid van de professionals echt geïnteresseerd in het IAS-debat. Het valt dus niet te verwonderen dat de materie van de IAS-normen in België nog niet gekend is. De reden daarvan is dat er geen vraag was van de ondernemingen. Aangezien de meeste accountants het zeer druk hebben, is het normaal dat er vandaag de dag een tekort is aan kennis van de IAS-normen.

IAB : Dat is nogal verontrustend, want die normen zullen binnen 4 jaar verplicht zijn?

Karel Van Hulle : We mogen niet te pessimistisch zijn. Het feit dat de meeste accountants nog niet klaar zijn om de IAS-normen toe te passen, betekent niet dat ze het niet op het gewenste ogenblik zullen kunnen. Er moeten informatiesessies en stages worden georganiseerd. Ik ben het IAB trouwens erkentelijk omdat het het eerste instituut was dat gereageerd heeft en een informatiedag georganiseerd heeft over de IAS-normen. Voor de rest moeten we optimistisch blijven. Wanneer het B.T.W.-stelsel in Europa is ingevoerd, waren de mensen evenmin voorbereid, maar hebben ze qua opleiding het nodige gedaan en tegenwoordig stelt de B.T.W. geen problemen meer. Ook wanneer de boekhoudkundige hervorming is doorgevoerd in 1983, hebben de accountants zich snel aangepast en hebben we sindsdien geen problemen meer gekend. Ik geloof echt dat de kwestie tegen 2005 geen problemen meer zal stellen.

IAB : Alleen de geconsolideerde rekeningen van de beursgenoteerde ondernemingen zullen volgens de IAS-normen worden opgemaakt. Dat verhindert niet dat die beursgenoteerde maatschappijen talrijke dochterondernemingen hebben, die met een Belgisch boekhoudkundig systeem zullen blijven werken. Om de opstelling van de rekeningen van de moedermaatschappij te verzekeren,

zullen ze wellicht hun informatiestroom moeten aanpassen in het licht van de IAS-normen. Als ze niet rechtstreeks door de IAS-normen worden getroffen, worden tal van Belgische K.M.O.'s dat onrechtstreeks dus wel?

Karel Van Hulle : Dat is zeer juist. Het is duidelijk dat de IAS-normen het geheel van de groep ondernemingen treft en niet alleen op het niveau van de geconsolideerde rekeningen. Bovendien is het duidelijk dat een concurrentiefenomeen zal spelen. Indien uw concurrent IAS-re-

Er moeten informatie-sessies en stages worden georganiseerd. Ik ben het IAB trouwens erkentelijk omdat het het eerste instituut was dat gereageerd heeft en een informatiedag georganiseerd heeft over de IAS-normen

keningen publiceert, zult u niet achter blijven. Daarom denk ik dat er meer ondernemingen de IAS-normen zullen gebruiken dan die die daartoe wettelijk verplicht zijn.

IAB : Een van de elementen die in België de toepassing van de IAS-normen verhindert, behalve dan de geconsolideerde rekeningen, is de interferentie van fiscaliteit en de opstelling van de jaarrekeningen. Is dat alleen een Belgisch fenomeen?

Karel Van Hulle : In die materie bezit België niet het monopolie op de interferentie. Het is helemaal geen fenomeen dat specifiek is voor België. Maar de landen waar de kapitaalmarkt zeer ontwikkeld is, hebben eerder het belang ingezien van jaarrekeningen die vooral de economische prestaties van het bedrijf weergeven.

IAB : Denkt u dat het wenselijk en uitvoerbaar is die band tussen fiscaliteit en boekhouding te verbreken?

Karel Van Hulle : Dat is een zeer delicaat thema. Ik herinner eraan dat in de fiscale materie de regel van de unanimitéit de overhand heeft in Europa. De 15 lidstaten moeten dus allemaal akkoord zijn om de zaken te doen evolueren. In de toekomst zal dat nog moeilijker zijn met 23 of 25 lidstaten aan de horizon van het jaar 2004. Het fiscale van het boekhoudkundige willen

Van links naar rechts : de heren P. VAN EECKHOUTE, J. DE LEENHEER, K. VAN HULLE en G. STEVENS

scheiden, vraagt een politieke beslissing en die bekomen is tegenwoordig een hersenschim. In ieder geval zou het goed zijn om in België de discussie aan te gaan.

IAB : Laten we terugkomen op de IAS-normen. Als u de grote filosofische verschillen moest definiëren tussen de IAS-normen en de Belgische boekhoudwetgeving: hoe zou u dat doen?

Karel Van Hulle : Vooreerst, op het vlak van de IAS, is de belangrijkste doelstelling van de financiële informatie, een getrouw beeld geven van de economische prestaties van de onderneming. Het is een basisvisie die u niet zult vinden in ons Koninklijk Besluit van 8 oktober 1976, een besluit dat de behoeften dient van de verschillende gebruikers waaronder overigens de fiscale autoriteiten. In het kader van de IAS-normen primeert decision-making. Bovendien beschikken de IAS-normen over een conceptueel kader dat nog ontbreekt of zwakker is op het niveau van de nationale wetgevingen.

IAB : Worden de IAS-normen door alle lidstaten aanvaard of zijn er bepaalde lidstaten terughoudend?

Karel Van Hulle : Ik meen dat het juist is te stellen dat tegenwoordig alle lidstaten de weg naar de IAS-normen zijn ingeslagen. We genieten de volle steun van de regeringen, al geef ik toe dat sommige grote ondernemingen niet aar-

zelen te lobbyen om ook de toepassing van de US GAAP-normen toe te laten.

IAB : Moeten er in een wereld van globalisering ook geen conclusies op het vlak van de opleiding van accountants worden getrokken?

Karel Van Hulle : Dat spreekt voor zich. Ik denk dat het meer dan tijd is dat de beroepssector zich daarover beeraadt, het gaat over de toekomst van het beroep.

IAB : Het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten gaat al die richting uit met de oprichting van een gemeenschappelijke stage in het eerste jaar met onze vrienden van het Instituut der Bedrijfsrevisoren.

Karel Van Hulle : Het is een uitstekend initiatief dat in de goede richting gaat en dat ik zonder meer steun. Ik ben allang voorstander van dat idee. Mijn visie is die van een Europees beroep waar je rechtstreeks lid zou kunnen worden van een Europees instituut. Ik geloof dat uw Instituut in deze materie een rol moet spelen. In ieder geval zal ik elk initiatief steunen dat in de richting van een gemeenschappelijke basis gaat met specialiteiten al naar gelang men bedrijfsrevisor, accountant of belastingconsulent is. Het is de weg naar de toekomst en ik denk dat het IAB een uitstekende keuze heeft gemaakt door zich op die weg te engageren. Ik kan het dus alleen maar feliciteren.